

OBSAH.

Úvod	Str. V—XIII
----------------	-------------

DÍL I.

I. Listy sv. Františka.

První list »ke všem věrným křesťanům«	1
Druhý list »ke všem věrným křesťanům«	2
O příčině napsání listu	3
O víře a následování Krista Pána	3
O sv. zpovědi a sv. přijímání	4
O pokání a lásce k bližnímu	5
O milosrdné spravedlnosti a o almužně	5
O zdrželivosti a o úctě k duchovním	5
O pravém řeholníku a dokonalé poslušnosti	6
O laskavosti představeného k poddaným	6
O pokoře, o nízkosti těla a důstojnosti ducha	6
Chvála Krista Spasitele	7
O zaslepenosti a poblouzení hříšníků	8
O nešťastné smrti hříšníků	8
Závěr	9
Třetí list »k sv. Antonínu Paduánskému«	10
Čtvrtý list »ke sv. Kláře a ostatním sestřám u sv. Damiána«	10
Pátý list »k týmž sestřám«	11
Šestý list »k bratru Eliáši, generálu celého řádu«	12
Sedmý list »k témuž Eliáši«	12
Osmý list »ke generálnímu ministrovi«	13
Devátý list »k provinciálům«	15
Desátý list »ke II. generální kapitule«	16
Jedenáctý list »ke generální kapitule«	17

	Str.
Dvanáctý list »ke kněžím celého řádu«	19
Trináctý list »ke všem duchovním«	22
Čtrnáctý list »ke všem kustodům bratří Menších«	24
Patnáctý list »k vládcům lidu«	26
Šestnáctý list »k bratru Lvovi«	27
Sedmnáctý list »k paní Jakobě od Sedmi trůnů«	28

II. Slova svatých napomenutí sv. Františka.

I. O víře, o úctě k svátosti Oltární a o hodném sv. přijímání	29
II. O zlu vlastní vůle	31
III. O dokonalé poslušnosti	31
IV. Nikdo si nepřisvojuj představenství	32
V. Nikdo se nehonos, leč v kříži Pána našeho Ježíše Krista	32
VI. O následování Pána Ježíše Krista	33
VII. Učenost mají provázeti dobré skutky	33
VIII. Vystříhejme se závisti	34
IX. O lásce k nepřátelům	34
X. O mrtvení těla	34
XI. Nehněvejme se pro hřích druhého	35
XII. O poznání Ducha Božího	35
XIII. O trpělivosti v protivenstvích	35
XIV. O chudobě ducha	36
XV. O pokoji	36
XVI. O čistotě srdce	36
XVII. O pokoře při obdržení milosti Božích	37
XVIII. O útrpnosti s bližním	37
XIX. O blahoslaveném a neblahém služebníku	37
XX. O pokorném služebníku Božím	37
XXI. O dobrém a marnivém řeholníku	38
XXII. O nicotném řeholníku mluvkovi	38
XXIII. O trpělivosti při pokání	38
XXIV. O pokoře	39
XXV. O pravé lásce	39
XXVI. O úctě k duchovním	39
XXVII. O ctnostech zapuzujících neřesti	40
XXVIII. O ukrytí dobrých skutků, aby nebyly ztraceny	40
Slova svatého Otce Františka, která ukazují cestu k pokoře, poslušnosti, zbožnosti a trpělivosti	40

V. Prorocká slova sv. Františka.

	Str.
1. František předpověděl, že se zasnoubí s Chudobou	231
2. Františkův sen o paláci se zbraněmi	232
3. František bude Patriarchou chudých	232
4. František bude znám po celém světě	233
5. Řád bratří Menších se rozšíří po celém světě	233
6. Když chudí prokáží pohostinství, Pán Bůh jim tisíckrát odplatí	234
7. Přílišné stranění se společnosti druhých a pokrytectví jest záhubno pro duši	234
8. Kdo opustí řád, bídně zahyne	235
9. Pýcha a přízeň lidská jest zhoubna pro řeholníky	235
10. Předpověď svatého Františka o velké roztržce v Církvi a řádu	236

VI. Podobenství a přirovnání.

a) Podobenství.

1. Boží prozřetelnost pečuje o svoje chudé	239
2. O střežení a mrtvení očí	241

b) Přirovnání.

1. O dokonale poslušném bratru	243
2. O starostech a obtížích manželských	243
3. O rozšíření řádu bratří Menších	244

VII. Požehnání sv. Františka.

1. Požehnání udělené bratru Lvovi	245
2. Požehnání sv. Otce našeho Františka	246
3. Povzbuzení a zlořečení sv. Otce Františka	246
4. Požehnání udělené bratřím a jejich příznivcům	247
5. Požehnání bratřím	247
6. Požehnání Bernardu z Quintavally, prvnímu učedníku Františkovu	248
7. Požehnání udělené městu Assisi	249

VIII. Pravdy a myšlenky sv. Františka.

	Str.
Chvála evangelické chudoby	250
Chudoba jest velkou ctností	250
Mnohdy stačí dobrá vůle za čin	251
Přednosti poslušnosti	251
Tělo jest největším odpůrcem ducha	251
Zahálky se máme bedlivě varovati	252
Máme býti pokorní, vyhýbati se marné slávě	252
Pokorným poznáním sebe přichází člověk k poznání Boha	252
Milostí a darů Božích nemáme sdělovati	252
Čím se může chlubit sluha Boží	253
Udělovati almužny z cizího jest hříšno	253
Pečlivostí se stávají lidé podobnými Bohu	253
Máme se modliti pozorně s klidnou myslí	253
Řeholníkům jest modlitba zvláště potřebna	253
Kdo jest zarmoucen, ať se modlí	254
Církevní hodinky máme se modliti s velkou zbožností	254
Kněžím máme prokazovati velikou úctu	254
Jak máme užívati knih	254
Láska k Bohu je sladká, ke světu hořká	255
—	
Finale	257
—	
Ukazovatel	268

III. Modlitby sv. Františka.

	Str.
I. Výklad na Otčenáš od sv. Františka	42
II. Chvála Nejvyššího	44
III. Modlitba sv. Františka, kterou se modlil na počátku svého obrácení	45
IV. Modlitba před církevními hodinkami	45
V. Pozdravení Panny Marie	47
VI. Modlitba k Panně Marii	48
VII. Jiná modlitba k Panně Marii	48
VIII. Modlitba za chudobu	48
IX. Modlitba při pozdvihování	50
X. Modlitba za lásku k Bohu	51
XI. Modlitba v nemoci	51
XII. Modlitba za řád	51
XIII. Denní modlitba sv. Františka	52

IV. O ctnostech, jimiž byla ozdobena svatá Panna, kterými se má skvíti svatá duše.

O ctnostech, jimiž byla ozdobena svatá Panna, kterými se má skvíti svatá duše	53
---	----

V. Spisek o pravé a dokonalé radosti bratří Menších.

Spisek o pravé a dokonalé radosti bratří Menších	55
--	----

VI. Závěť sv. Františka.

Závěť sv. Františka	58
Chvála Závěti	62

DÍL II.

I. První řehole pro »první řád«.

První řehole pro »první řád«	65
--	----

II. Druhá řehole pro »první řád«.

Druhá řehole pro »první řád«	68
--	----

Hlava	Str.
I. Že bratří mají žítí v poslušnosti, bez vlastnictví a v čistotě	69
II. O přijímání a oblékání bratří	70
III. O církevních hodinkách a postu	71
IV. Čím se mají řídití ministři a druzí bratří .	72
V. O napomínání bratří hřešících	73
VI. Že se bratří mají utíkati k ministru a že se nemá nazývati některý bratr priorem (přednějším)	74
VII. O způsobu služby a práce	75
VIII. Že bratří nemají přijímati peněz	76
IX. Jak mají prositi o almužnu	77
X. O nemocných bratřích	79
XI. Že se bratří nemají pomlouvati, ani na cti utrhati, nýbrž milovati se vespolek	79
XII. O nezřízených pohledech a styku se ženami	80
XIII. O trestu za hřích smilstva	81
XIV. Jak mají bratří jíti světem	81
XV. Že bratří nemají míti soumary a jezdití koňmo	82
XVI. O těch, kteří jdou mezi Saraceny a jiné nevěřící	82
XVII. O kazatelích	83
XVIII. Jak se mají shromažďovati ministři	85
XIX. Že všichni bratří mají žítí po katolicku .	85
XX. O zpovědi bratří a přijímání těla a krve Pána našeho Ježíše Krista	86
XXI. O chvále a kázání, které mohou hlásati všichni bratří	86
XXII. Napomenutí bratří	87
XXIII. Modlitba, hymna a díkůvzdání	91
XXIV. Povzbuzení bratří	94

III. Třetí (resp. IV.) řehole oficielní.

Bulla papeže Honoria III. o řeholi bratří Menších	95
Hlava	
I. Ve jménu Páně počíná se řehole a život bratří Menších	96

Hlava	Str.
II. O těch, kdo chtějí tento život přijmouti a jak mají býti přijímáni	96
III. O církevních hodinkách, postu a jak mají bratři jíti světem	98
IV. Že bratři nemají přijímati peněz	99
V. O způsobu práce	99
VI. Že si bratři nemají ničeho přivlastňovati; jak mají prositi o almužnu a o bratřích nemocných	99
VII. O pokání, jež má býti uloženo bratřím hřešícím	100
VIII. O volbě ministra generála tohoto bratrstva a o kapitule svatodušní	101
IX. O kazatelích	101
X. O napomenutí a domluvě bratrské	102
XI. Že bratři nemají choditi do ženských klášterů	103
XII. O těch, kteří jdou mezi Saracény a jiné nevěřící	103
Závěr bully	104
Chvála sv. Františka na třetí řeholi	104

IV. Řehole Chudých sester sv. Kláry.

Hlava	Str.
I. Ve jménu Páně. Amen. Počíná se řehole a život Chudých sester sv. Kláry	105
II. Jak mají býti přijímány	106
III. O posvátných hodinkách, postu a kolikrát mají jíti k sv. přijímání	107
IV. O volbě abatyše	108
V. O mlčení, o způsobu mluvení v hovorně u mřížek	110
VI. Že sestry nemají přijímati statků a vlastnictví ani samy ani skrze prostředníka	111
VII. O způsobu práce	111
VIII. Že si sestry nemají ničeho přivlastňovati a o sestrách nemocných	112
IX. O pokání, jež má býti sestrám uloženo	113
X. O visitaci sester od abatyše	114
XI. O vrátné	115
XII. O visitaci	116

V. Řehole terciářů neboli bratří a sester kajících.

Hlava	Str.
I. O zkoušení těch, kdo chtějí vstoupiti do řádu	119
II. O přijetí žadatelů do řádu	119
III. O tvaru řeholního roucha a jeho jakosti .	120
IV. Že nemají choditi na nepočetné hostiny a divadla	121
V. O zdržlivosti a postu	121
VI. O zpovědi a sv. přijímání	122
VII. Že nemají nositi útočných zbraní	122
VIII. O hodinkách	123
IX. Že mají všichni, kdo mohou dle práva, učiniti závět	123
X. O smíru mezi bratřími a jinými	124
XI. O obraně řádu	124
XII. O přísaze	124
XIII. O mši svaté a shromáždění	124
XIV. O nemocných a zemřelých	125
XV. O ministrech	126
XVI. O visitaci	126
XVII. Že se mají varovati hádek	126
XVIII. O zmírnění postů	126
XIX. O oznámení chyb visitátorovi	127
XX. Nikdo není k předešlým pravidlům vázán pod těžkým hříchem	127

DÍL III.

Předmluva	131
---------------------	-----

I. Řeholní promluvy.

I. O rozmnožení nepatrného stádce	132
II. O povolání bratří Menších a hlásání slova Božího	133
III. O řeholním bydlení v poustevnách	134
IV. O pravé poslušnosti	135
V. O	
VI. O vyhýbání se pohledům na ženy a stykům s nimi	137

	Str.
VII. O prosbě o almužnu	137
VIII. O opatrnosti při výživě těla	138
IX. O varování se přemrštěného umrtvování	139
X. O trpělivosti v menších nedostatecích	139
XI. O duchovní radosti v Bohu	140
XII. O pokoře a mírnosti vůči duchovním	141
XIII. O poznání sluhy Božího	141
XIV. Co jest Bohu milejším, modlitba či kázání?	142
XV. Ke studujícím a doktorům	143
XVI. O marnivých a nadutých kazatelích	143
XVII. O vlastnostech a chvále dobrého kazatele	145
XVIII. O reptání a pomluvě	146
XIX. Bratří ať se nenazývají mistry (magistři)	147
XX. O dobrech, jež plynou řádu z poslušnosti k Církvi	148
XXI. O útrapách řádu a bratří	148
XXII. O svatém životě mezi věřícími	149
XXIII. Jak máme jíti k nevěřícím	150
XXIV. O stálém rozjímání o utrpení Kristově	151
XXV. Proč sv. František po složení úřadu generálního ministra nekáral chyb svých bratří	153
XXVI. O přednostech, jimiž se má skvíti generální ministr	154
XXVII. O vlastnostech ministrů provinciálů	157
XXVIII. O životě v klášteře v Porciunkuli a že toho klášteřa nemají bratří nikdy opustiti	157

II. Hodinky k uctění Utrpení Páně.

Hodinky k uctění Utrpení Páně	160
---	-----

III. Básně sv. Františka.

Frvní zpěv — »o bratru Slunci«	178
Druhý zpěv	180
Třetí zpěv	183

IV. Výroky a rozmluvy sv. Františka.

	Str.
1. František, hlasatel Boží	195
2. U Boha jest větší a jistější odměna za práci než u lidí	195
3. Máme plakat nad utrpením Kristovým	196
4. Vnitřní žár lásky Boží zapuzuje vnější chlad	196
5. S radostí se máme všeho zříci	196
6. Pro Boha máme opustiti rodiče a celý svět	196
7. O následování Krista v chudobě	196
8. Požehnání Boží za kletbu oteckou	197
9. Jmění má býti vráceno majiteli	197
10. Prostota svatých má velikou cenu	198
11. Hnutí smyslná mají se potlačovati bedlivou zdrželivostí	198
12. Duchovní člověk má ihned bojovati proti pokušení těla	198
13. O témže	199
14. Řeholníci mají si vážiti chudoby	199
15. Líní řeholníci jsou jako mouchy a trubci	199
16. Řeholníci mají zachovávat mlčení	199
17. Pomluva u řeholníků i ostatních lidí je škodlivou a nehezkou chybou	200
18. Sluha Boží má si zachovati vždycky duchovní radost	200
19. Vystříhá-li se člověk hříchů, třeba to přičítati milosti Boží	200
20. Pravá radost je skryta v duchovní chudobě, nikoliv ve světské nádheře	201
21. Starost o bohatství jest obtížna a namáhava	202
22. Boží bojovník se musí zříci všeho světského	202
23. Představený má býti svým poddaným příkladem v práci a ctnosti	202
24. Tělesní lidé nechápou věcí duchovních	203
25. Bůh neodpírá chudým Kristovým pokrmu a šatu	203
26. Toliko Boha se máme báti a dle jeho vůle všecko snášeti	203
27. Tělo jest největším nepřítelem člověka	204
28. Tajemství Božích nemáme vyjevovati	204
29. Církevní hodinky mají býti modleny s největší pobožností	204

	Str.
30. Bratří nemají míti ani vlastní kobky	205
31. Službě Boží máme obětovati i zdraví	205
32. Rozjímání jest přednější než nezřízené studium	205
33. Řeholník má se naprosto vyhýbati pohledu na ženy	205
34. Bratří nemají žádati výsad na škodu doko- nalosti svého stavu	206
35. Na tomto světě nikdo nezasluhuje chvály	206
36. Bratří se mají varovati pokrytectví	207
37. Představený má býti podřízeným příkladem ctnosti	207
38. Bratří nemají přijímati peněz	207
39. Řeholníci mají se varovati zbytečností a skvo- stů	208
40. Kristovi chudí mají podporovati ještě chudší	208
41. Žebrající bratří nemají přijímati nadbytečné almužny	208
42. Někdy jest záslušnější almužna než modlitba	209
43. Dobré skutky máme konati spíše pro Boha nežli pro svět	209
44. Svátky svatých nemají se oslavovati hosti- nami, nýbrž následováním jich	210
45. Řeholníci mají se vyhýbati hluku světa	210
46. O nesnesitelné ohavnosti zlého ducha	210
47. Více máme důvěrovati v dobrotu Boží než v peníze	211
48. Svatí se nebojí smrti, nýbrž těší se na ni	211
49. V nemoci máme se odevzdati úplně do vůle Boží	212
50. Z rozjímání utrpení Páně plyne útěcha v útra- pách	212
51. Větší užitek máme z pohány nežli z pochvaly	212
52. O Františkově statečnosti	213
53. S nevěřícími jest těžko disputovati o víře	213
54. Máme se varovati pokrytectví	213
55. Někdy dlužno odepřít si i spravedlivou věc, abychom potlačili touhu po věcech nespráv- ných	214
56. Časné tresty za hřích máme trpělivě nésti	214
57. Utrpení sládne nadějí na věčnou blaženost	214
58. Mírností a trpělivostí nejdál dojdeš	215

	Str.
59. O věrném zachovávání chudoby	215
60. Bratří ať nestaví zbytečných budov	216
61. Chválu za všechno dobré máme vzdávati toliko Pánu Bohu . . . . . , , , , ,	216
62. Chudí a prostí Páně jsou mocnější světských mudrců	217
63. Vyžebraná skýva jest chudým Kristovým mi- iejší než panská hostina	218
64. Menší bratří mají zůstati věrni svému pokor- nému povolání	219
65. Nesluší se, aby představení hověli žaludku a požívali vybraných pokrmů	220
66. Řehole bratří Menších nesložil sv. František, nýbrž sám Bůh	220
67. V Církvi svaté vzkvetou mnohé řády k vel- kému jejímu prospěchu	221
68. Všechny milosti světců jsou od Pána Boha a jemu toliko mají býti přičítány	221
69. Kdo vstoupí do řádu, aby se zaopatřil, má vůli obelhati Ducha Svatého	222
70. Trpícím a zkoušeným máme dodávati útěchy. Pokušení jsou svatým lidem k velkému pro- spěchu	223
71. Na dobrodiní Boží máme se vděčně rozpomí- nati	224
72. O úplném zapření vlastní vůle	225
73. Nezahálejme, nýbrž pilně pracujme	226
74. Jak máme zahnati satana, když zatvrzuje naše srdce	226
75. Účinné kázání	228
76. Laskavostí přemůžeme nejlépe tvrdost a rep- tání druhých	228
77. Kdo podporují řád Menších bratří, jsou Póhu milými; řád ten byl již v evangeliu naznačen	228
78. Řeholníci a kazatelé mají učiti a kázati pří- kladem	229
79. Kdo jest v pravdě poslušen, podobá se mrtvole	229
80. Jak vznešený jest poklad chudoby	230